

LGBT komiteen arbejder med lovgivning og rettigheder i relation til LGBT-personer og er partipolitisk uafhængig

CVR: 40636234
komiteen@komiteen.dk
komiteen.dk

Tina Thranesen
tina@thranesen.dk
Martin Iversen Christensen
iverchrist@gmail.com
Søren Laursen
soren@laursen.com

Facebook & Twitter: @lgbtkomiteen

31. juli 2019

Juridisk kønsskifte for børn og unge

Positionspapir

I det følgende beskrives LGBT komiteens position i forhold til juridisk kønsskifte for børn og unge under 18 år. Der indledes med en kort gennemgang af eksisterende lovgivning. Herefter følger en diskussion, og på basis heraf skitseres et **konkret forslag** til, hvordan en kommende dansk lovgivning på området kan struktureres.

Lovgivning

Danmark (2014)

Den danske lovgivning tillader transpersoner at skifte juridisk køn, det vil sige at få ændret registreringen i Det Centrale Personregister (CPR) til det modsatte køn af det, der er registreret. Der er dog en række betingelser:

- Personen skal være fyldt 18 år.
- Begrundelsen for ansøgningen skal være, at personen føler sig som det andet køn.
- Den skriftlige ansøgning om nyt personnummer skal bekræftes efter en refleksionsperiode på 6 måneder. Først da behandles ansøgningen.

Argentina (2012)

Argentina var det første land i verden til at indføre frit juridisk kønsskifte (2012). Her indførtes ikke nogen begrænsninger, hvorimod der blev givet en metode i forhold til mindreårige:

- De, der har forældremyndigheden, indgiver ansøgningen om juridisk kønsskifte til den argentinske registermyndighed på vegne af barnet og med barnets udtrykkelige samtykke.
- Det bærende kriterium er barnets bedste, og barnet inddrages i beslutningen under hensyntagen til dets alder og modenhed. Der henvises i loven direkte til FN's børnekonvention.
- Barnet støttes af en 'børneadvokat', en særlig rolle Argentina indførte under deres impleentering af FN's børnekonvention.

- Hvis de, der har forældremyndigheden ikke vil eller kan give samtykke, kan sagen overgå til domstolene.

Det første barn, der fik juridisk kønsskifte i Argentina, var 6 år¹. En kilde fra 2018 nævner, at 35 børn og unge på det tidspunkt havde fået juridiske kønsskifte².

Malta (2015)

Malta indførte i 2015 en lov om juridisk kønsskifte. Her er der ingen krav og altså heller ingen aldersgrænse. Myndige personer indgiver en ansøgning direkte til den registrerende myndighed. For mindreårige er proceduren således:

- De, der har forældremyndigheden, skal indgive ansøgning om juridisk kønsskifte til en civilretlig retsinstans (som blandt andet tager sig af alle familieretlige og værgemålsforhold).
- Retten træffer afgørelser med henblik på barnets bedste og under hensyntagen til barnets alder og modenhed – også her henvises direkte til FN's børnekonvention. Er afgørelsen positiv beordrer retten den registrerende myndighed at gennemføre det juridiske kønsskifte.

Norge (2016)

Den norske lov er en mellemting med alderskriterier, men uden den refleksionsperiode, vi har i den danske lov.

- Unge, der er fyldt 16 år kan selv indgive ansøgning om juridisk kønsskifte til folkeregistret.
- Børn mellem 6 og 16 år kan søge sammen med mindst én af de, der har forældremyndigheden.
- Er myndighedsindehaverne uenige, kan juridisk kønsskifte stadig gennemføres, såfremt det er til barnets bedste.

Da Norge indførte sin lovgivning, blev 10-årige Anna Thulin-Myge interviewet til medier, herunder TV2 Nyhederne³.

Diskussion

Som beskrevet, var Argentina det første land til at indføre frit juridisk kønsskifte – herunder også før børn. Den lovgivende forsamling fandt, at det tjente barnets bedste jfr. FN's børnekonvention.

I Danmark nedsattes i 2013 en tværministeriel arbejdsgruppe, som skulle se på løsningsmodeller for juridisk kønsskifte. Arbejdsgruppen undlod at tage stilling til juridisk kønsskifte for personer under 18 år med den begrundelse, at det endnu ikke var afklaret, "hvilke udrednings- og behandlingstilbud unge transseksuelle under 17-18 år

¹ <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/southamerica/argentina/10339296/Six-year-old-becomes-first-transgender-child-in-Argentina-to-change-identity.html>

² <https://www.batimes.com.ar/news/argentina/civil-registry-denies-transgender-kids-gender-identity-swap.phtml>

³ <http://nyheder.tv2.dk/udland/2016-10-01-foedt-i-den-forkerte-krop-nu-bliver-10-aarige-adrian-til-anna>

skal tilbydes"⁴. Her blev det altså ikke børnekonventionens krav om barnets bedste, der blev afgørende, men drøftelserne i sundhedsvæsenet om udredning.

Arbejdsgruppens rapport indeholdt tre forskellige løsningsmodeller, og regeringen valgte den mindst restriktive – det frie juridiske kønsskifte, det vil sige helt uden relation til sundhedsvæsenet. Men altså kun for myndige.

I Danmark har man autonomi i sundhedsvæsenet, fra man er 15 år gammel. Tilsvarende er den seksuelle lavalder 15 år. Den tillid, der vises, og det ansvar, der gives til den unge i dansk lovgivning, bør udstrækkes til selvidentifikation i forhold til kønsidentitet.

Transkønnede børn, der har nået kønsudviklingsstadiet Tanner 2 – det vil sige starten af puberteten, som regel hen mod 12-års alderen – kan modtage pubertetshæmmende behandling. Det er derfor ikke til barnets bedste, at dets identitetspapirer fortsat fastholdes i det ved fødslen tildelte køn.

Til spørgsmålet, om der skal være en nedre aldersgrænse, skal bemærkes, at en nedre aldersgrænse er fuldstændig unødvendig, men at den i givet fald skal være før skolestart, så barnet kan indskrives i sit rigtige køn. De fleste børn i Danmark starter i skolen 0. klasse – altså i 5-6 årsalderen.

Der er også tilfælde i Danmark, hvor et børnehavebarn har måtte skifte børnehave flere gange, før der var en børnehave, der ville anerkende barnets selvidentificerede køn.

Der er ingen tvivl om, at det er en belastning for transkønnede børn og unge at være registreret med det forkerte køn – en registrering, barnet eller den unge i administrations-Danmark igen og igen og helt urimeligt bliver konfronteret med – i sit pas ved rejser, på sit sundhedskort på biblioteket eller ved indskrivning i skole eller fritidstilbud og så videre. Det tjener ikke barnets bedste til stadighed at blive outet og til stadighed at skulle bruge dokumenter, der udtrykker ikke-ankendelse af barnet eller den unges kønsidentitet.

Endelig skal det erindres, at et juridisk kønsskifte er fuldt reversibelt, såfremt barnet eller den unge senere skulle fortryde.

Forslag til lovgivning

LGBT komiteens skitse til lovgivning er som følger:

- Børn og unge skal have mulighed for at få juridisk kønsskifte.
- Unge, der er fyldt 15 år, selv skal kunne indgive ansøgningen.
- For børn og unge under 15 år skal forældremyndighedsindehaverne samtykke.

⁴ <https://panbloggen.files.wordpress.com/2014/03/rapport-om-juridisk-kc3b8nsskifte.pdf> (p. 45)

- Er der uenighed om ønsket om juridisk kønsskifte mellem barnet/den unge under 15 år og forældremyndighedsindehaverne eller mellem disse indbyrdes sender CPR-kontoret ansøgningen til Familieretshuset.
 - Opnås der i Familieretshuset enighed om, at barnet/den unge kan få juridisk kønsskifte, meddeles dette til CPR-kontoret, der gennemfører ændringen.
 - Opnås der ikke enighed i Familieretshuset, indbringer Familieretshuset sagen for domstolen.
- Der skal ikke være nogen refleksionsperiode.

Familieretshuset løser i dag en lang række familieretslige opgaver. Derfor vil Familieretshuset være det rigtige sted at behandle ansøgninger om juridisk kønsskifte for børn under 15 år, hvis der er uenighed mellem barnet og forældremyndighedsindehaverne eller mellem disse indbyrdes. Opnås der ikke enighed, er det kun rimeligt, at barnet i sidste ende kan få sit ønske om juridisk kønsskifte prøvet i en retsinstans.

Samlet set kan der således opereres med kendte konstruktioner.

Intentionen i skitsen er, at sætte barnets behov for anerkendelse af sin kønsidentitet forrest.

Søren Laursen

Tina Thranesen